

การประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรม
ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ระบบทวิภาคี เขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*
NEED ASSESSMENT OF STRENGTHEN INDUSTRIAL HABITS FOR HIGH
VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS UNDER THE DUAL
VOCATIONAL TRAINING SYSTEM EASTERN ECONOMIC CORRIDOR

สุภาพร ศรีนางแย้ม

Supaporn Srinangyam

องอาจ นัยพัฒน์

Ong-Art Naiyapatana

ทวิกา ตั้งประภา

Tavika Tungprapa

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand

E-mail: sm1.supaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและวิเคราะห์เมทริกซ์ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความต้องการจำเป็น ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ด้าน จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: $PNI_{Modified}$) และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ในภาพรวมมีค่าเท่ากับ .643 เมื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรม พบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างด้านความมีระเบียบวินัย

* Received 14 July 2022; Revised 24 July 2022; Accepted 27 July 2022

และตรงต่อเวลามากที่สุด ($PNI_{Modified} = .784$) รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบ ($PNI_{Modified} = .741$) ด้านความขยันและอดทน ($PNI_{Modified} = .721$) และด้านการใฝ่เรียนรู้ ($PNI_{Modified} = .651$) ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ พบว่า สภาพความต้องการจำเป็นที่ตกอยู่ในจุดภาคที่ 3 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันและอดทน และด้านการใฝ่เรียนรู้ จากผลการศึกษาครั้งนี้ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิสัยอุตสาหกรรม และนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมนิสัยอุตสาหกรรมให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, นิสัยอุตสาหกรรม, นักเรียนอาชีวศึกษา, ระบบทวิภาคี, เขตระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Abstract

The objectives of this research article were to assess necessary to analyze by using Matrix Analysis the needs of strengthen industrial habits for high vocational certificate students. The samples of study who took questionnaires consisted of 350 students that were studying in a high vocational Certificate under the Dual Vocational training system and working as interns at an organization. The research instrument is an assessment report of necessary needs for strengthening industrial habits. It includes 30 questions of 10 aspects. The statistics of mean, standard deviation, Modified Priority Needs Index Analysis: $PNI_{Modified}$ and Matrix Analysis were used to analyze the data. The research findings are 1) Modified Priority Needs Index Analysis result was .643 in total. When rearranging the necessary needs of strengthening industrial habits, it showed that student's discipline and punctuality was the most necessary need that should be reinforced ($PNI_{Modified} = .784$). The next ones are responsibility ($PNI_{Modified} = .741$), diligence and patience ($PNI_{Modified} = .721$), and the appetite for knowledge ($PNI_{Modified} = .651$). 2) From the Matrix Analysis, the result showed that the stage of needs falls into quadrant 3 which is in the level that needs to be extremely adjusted. This includes discipline, punctuality, responsibility, diligence, patience, and appetite for knowledge. Based on the results of the study, the scope of knowledge and understanding of industrial habits and used as information to organize activities to promote industrial habits for students to create desirable characteristics.

Keywords: Need Assessment, Industrial Habits, vocational students, Dual Vocational Training System, Eastern Economic Corridor

บทนำ

ปัจจุบันการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง การที่เราจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันโลกของการแข่งขันและทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ซึ่งประการหนึ่งคือการพัฒนาศักยภาพคนให้มีความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) พัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานให้มีวินัย มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่มียุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพคนมนุษย์ ที่มุ่งส่งเสริมแรงงานให้มีความรู้ ทักษะตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อการพัฒนาประเทศให้สามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สอดคล้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ Thailand 4.0 เพื่อให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำของเอเชียที่จะสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน โดยนำร่องในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา เนื่องจากเป็นฐานของอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญของประเทศ ยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 - 2564) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากลรองรับการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ นิสัยอุตสาหกรรม ส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ยกระดับมาตรฐานการการอาชีวศึกษาทวิภาคี

อย่างไรก็ตามเมื่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในภาคอุตสาหกรรมจึงทำให้สถานประกอบการมีความต้องการแรงงานที่มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะพฤติกรรมในการทำงานที่พึงประสงค์ เนื่องจากแรงงานเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจต่าง ๆ เมื่อมีการแข่งขันทางเศรษฐกิจมากขึ้นระบบผลิตก็มากขึ้นตามไปด้วยย่อมส่งผลต่อความต้องการกำลังคนในภาคอุตสาหกรรมมาก

ขึ้น จากข้อมูลกองเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักปลัดกระทรวงแรงงานได้ศึกษาวิเคราะห์ฐานข้อมูลแรงงานและประมาณการความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) พบว่า การประมาณค่าความต้องการแรงงานในพื้นที่ EEC ใน 10 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2561 - 2570) มีความต้องการจ้างงานเพิ่มจากการจ้างงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอีก จำนวน 191,119 คน โดยกลุ่มที่มีความต้องการจ้างงานเพิ่มสูงสุด คืออุตสาหกรรมวิชาชีพมีความต้องการจ้างงานเพิ่ม 83,183 คน (ศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ, 2562) ซึ่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ในส่วนของการจัดการอาชีวศึกษาเน้นความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการผลิตกำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหา ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ ดังนั้นเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education: DVE)” คือ กระบวนการสำคัญในการผลิตกำลังคนแรงงานที่มีทักษะฝีมือ (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, 2555)

อีกทั้ง สถานการณ์แรงงานไทยในปัจจุบันมีข้อจำกัดทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ในขณะที่ความต้องการแรงงานในสายอาชีวศึกษามีความต้องการเพิ่มขึ้น ปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการกำลังคนและการผลิตกำลังคนของประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาคอุตสาหกรรมต่างก็ได้รับผลกระทบจากทักษะแรงงานที่สถาบันการศึกษาผลิตบัณฑิตไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการจำนวนมากได้สะท้อนปัญหาคุณภาพ คุณลักษณะและทัศนคติในการทำงานของแรงงานที่ลดทอนประสิทธิภาพในการทำงานส่งผลต่อผลผลิตของสถานประกอบการ อาทิ ขาดความรับผิดชอบ ขาดความมุ่งมั่นอดทนในการทำงาน ขาดระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา มีแนวโน้มที่จะพบปัญหาด้านคุณลักษณะของแรงงานที่ต้องการคล้ายคลึงกัน โดยคุณสมบัติแรงงานที่พบปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดความมีวินัย และปัญหาด้านคุณลักษณะที่พบรองลงมา ได้แก่ ขาดความรับผิดชอบ ขาดความขยันและอดทน และขาดความประหยัด (เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว, 2561) แต่สถานศึกษาโดยทั่วไปมักจะมุ่งเน้นเฉพาะทักษะฝีมือ (Hard Skills) ทักษะทางด้านอารมณ์ (Soft Skills) เป็นนิสัยหรือพฤติกรรมในการทำงานซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของแรงงานที่สถานประกอบการต้องการแต่ มักจะถูกละเลย ขาดการปลูกฝังและพัฒนา ลักษณะนิสัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาเป็นลักษณะนิสัยที่ต้องการของภาคอุตสาหกรรม เรียกว่า “นิสัยอุตสาหกรรม” ซึ่งหมายถึง ลักษณะนิสัยที่จำเป็นสำหรับบุคคลที่จะทำงานในอุตสาหกรรม เป็นนิสัยพื้นฐานซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมจึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปฏิรูป

การศึกษา เพื่อตอบสนองการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล โดยใช้แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Education Management) หรือเรียกว่ารูปแบบ CHONBURI Model ในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของประชากรในวัยเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกระดับการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ พฤติกรรมการทำงานและคุณลักษณะนิสัยอุตสาหกรรม (Industrious Behaviors and Characteristics) ใน 10 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันและอดทน ความปลอดภัย การทำงานเป็นทีม ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ความใฝ่เรียนรู้ ความประหยัด ความคิดสร้างสรรค์ และการมีจิตสาธารณะ (ณัฐพงษ์ โทมัย, 2561) ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนักศึกษา

เพื่อให้คุณภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยการผลิตกำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการของภาคอุตสาหกรรมในระบบทวิภาคี ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการแก้ปัญหาที่ชัดเจนมากขึ้น โดยการศึกษาข้อมูลจากสภาพที่เกิดขึ้นจริง (what is) และสภาพที่คาดหวัง (what should be) แล้ววิเคราะห์หาสภาพความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง จะทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและเกิดประโยชน์สูงสุดในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อวิเคราะห์เมทริกซ์ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 10 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 2,345 คน (ศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ, 2562)
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 350 คน ซึ่งในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยได้เลือกเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของ (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนโดยการแบ่งขนาดของวิทยาลัยทั้ง 3 จังหวัดเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามการแบ่งขนาดวิทยาลัยของสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา คัดเลือกเฉพาะการศึกษาวิทยาลัยที่มีการจัดระบบทวิภาคี ประเภทวิชาอุตสาหกรรม และเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละวิทยาลัยตามสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 2 ข้อ คือ เพศ และสถานศึกษา ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเรื่องนิสัยอุตสาหกรรม โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับตามมาตราส่วนของลิเคิร์ท (Likert Scale) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 30 ข้อแบ่งเป็นความต้องการจำเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การใฝ่เรียนรู้ ความขยันและอดทน ความประหยัด ความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการมีจิตสาธารณะ ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 9.09

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2563 โดยทำการส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ แล้วให้ประเมินตนเองเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี ทั้งสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบัน จากนั้นทำการเก็บรวบรวมส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index Modified: PNI_{modified})

5.2 สภาพความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ด้วยการวิเคราะห์เมทริกซ์ความต้องการจำเป็น (Matrix Analysis) โดยมีเกณฑ์ในการตัดสินดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

จุดภาคที่ 1 หมายถึง มีสภาพดีเกินเกณฑ์ที่กำหนด

จุดภาคที่ 2 หมายถึง มีสภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดภาคที่ 3 หมายถึง มีสภาพที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง

จุดภาคที่ 4 หมายถึง มีสภาพยังไม่ถึงเกณฑ์แต่ยังไม่น่าเป็นห่วง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบังเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้

1. ผลประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบังเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 350 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 77.10 จำแนกตามสถานศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 รองลงมา คือ วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์ลาดขวาง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 และวิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 ตามลำดับ

1.2 สภาพที่เป็นจริงของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบังเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (n = 350)

รายการประเมิน	สภาพที่เป็นจริง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความซื่อสัตย์	3.04	1.07	ปานกลาง
ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	2.79	1.03	ปานกลาง
ความรับผิดชอบ	2.72	1.14	ปานกลาง
การใฝ่เรียนรู้	2.87	1.03	ปานกลาง
ความขยันและอดทน	2.83	1.02	ปานกลาง
ความประหยัด	3.01	1.10	ปานกลาง
ความปลอดภัย	3.40	1.22	ปานกลาง
ความคิดสร้างสรรค์	3.02	1.04	ปานกลาง
การทำงานเป็นทีม	3.09	1.09	ปานกลาง
การมีจิตสาธารณะ	3.01	1.06	ปานกลาง
รวม	2.97	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบังเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

โดยด้านความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 1.22) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.09) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.07) ตามลำดับ ส่วนด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 1.14)

1.3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของนิสิตอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

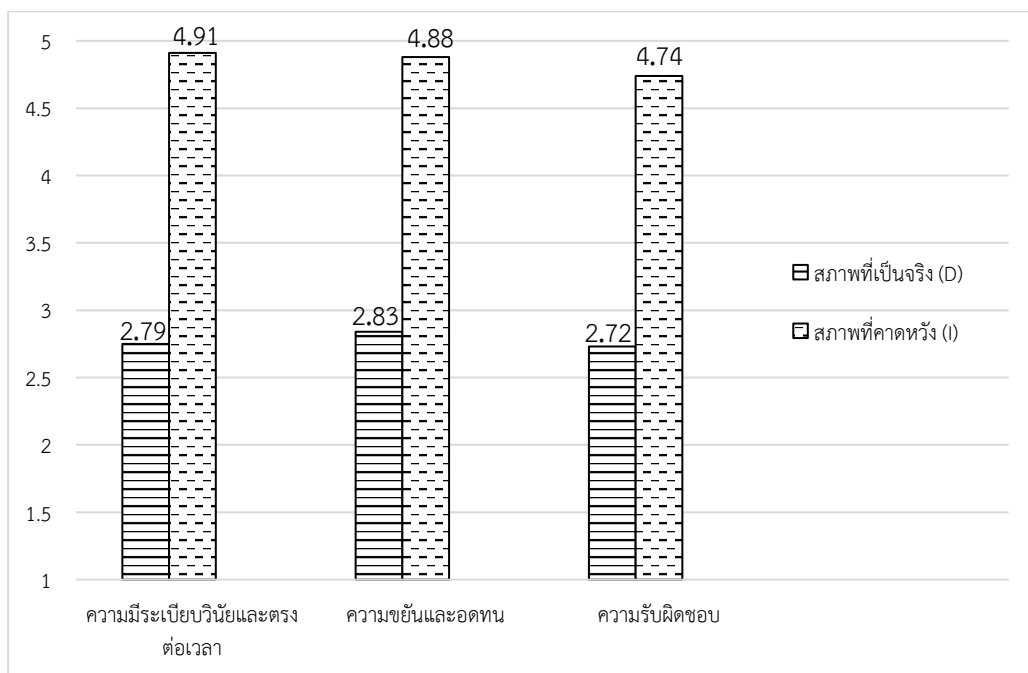
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index Modified: PNI_{modified})

มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I)	PNI_{modified}	ลำดับ
ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา	2.79	4.91	0.78	1
ความรับผิดชอบ	2.72	4.74	0.74	2
ความขยันและอดทน	2.83	4.88	0.72	3
การใฝ่เรียนรู้	2.87	4.74	0.65	4
ความประหยัด	3.01	4.85	0.61	5
การมีจิตสาธารณะ	3.01	4.74	0.57	6
ความซื่อสัตย์	3.04	4.79	0.57	7
ความคิดสร้างสรรค์	3.02	4.74	0.57	8
การทำงานเป็นทีม	3.09	4.85	0.56	9
ความปลอดภัย	3.40	4.84	0.42	10

จากตารางที่ 2 พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.42 - 0.78 สามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ($PNI_{\text{modified}} = 0.78$) ลำดับที่ 2 ด้านความรับผิดชอบ ($PNI_{\text{modified}} = 0.74$) ลำดับที่ 3 ด้านความขยันและอดทน ($PNI_{\text{modified}} = 0.72$) ลำดับที่ 4 ด้านการใฝ่เรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.65$) ลำดับที่ 5 ด้านความประหยัด ($PNI_{\text{modified}} = 0.61$) ลำดับที่ 6 ด้านการมีจิตสาธารณะ ($PNI_{\text{modified}} = 0.57$) ลำดับที่ 7 ด้านความซื่อสัตย์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.57$) ลำดับที่ 8 ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.57$) ลำดับที่ 9 ด้านการทำงานเป็นทีม ($PNI_{\text{modified}} = 0.56$) และลำดับที่ 10 ด้านความปลอดภัย ($PNI_{\text{modified}} = 0.42$)

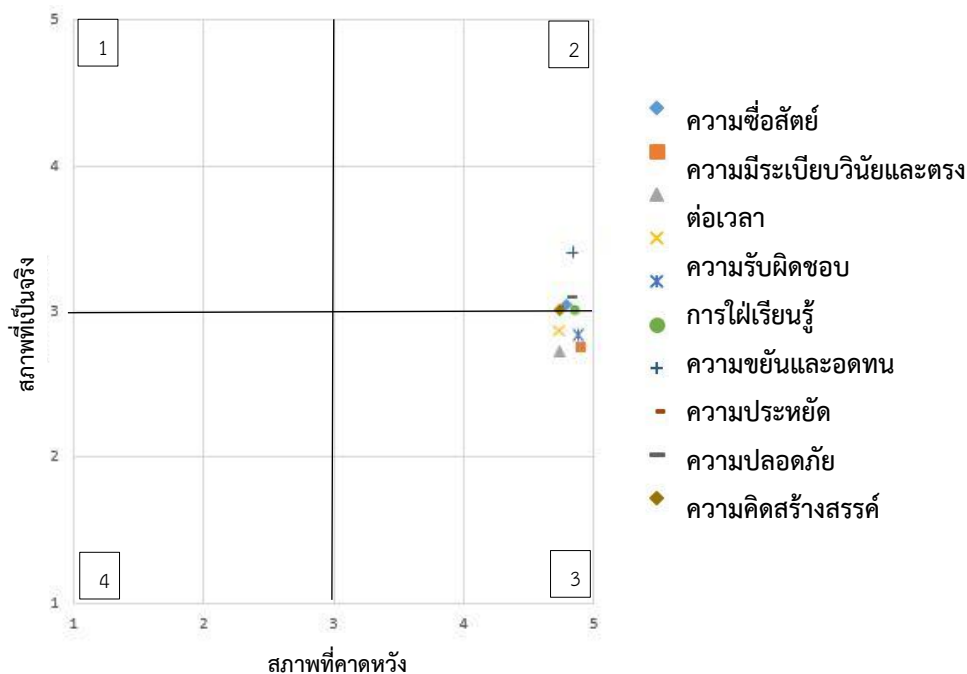
ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) ของนิสสัยอุตสาหกรรมตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 3

ภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) ของนิสสัยอุตสาหกรรมตามลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 3

จากภาพที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) ของนิสสัยอุตสาหกรรมตามลำดับความต้องการจำเป็น พบว่าความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ 2.75 ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังเท่ากับ 4.91 มีค่าความแตกต่างเท่ากับ 2.16 รองลงมา คือ ความขยันและอดทน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ 2.84 ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังเท่ากับ 4.88 มีค่าความแตกต่างเท่ากับ 2.04 และความรับผิดชอบ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ 2.73 ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังเท่ากับ 4.74 มีค่าความแตกต่างเท่ากับ 2.01

2. ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรม

จากภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระยอง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า สภาพความต้องการจำเป็น 4 ด้าน (ด้านความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา, ด้านความรับผิดชอบ, ด้านความขยันและอดทน และด้านการใฝ่เรียนรู้) ตกอยู่ในจุดภาคที่ 3 แสดงว่าสภาพความต้องการจำเป็นของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง ส่วนสภาพความต้องการจำเป็นอีก 6 ด้าน (ด้านความประหยัด, ด้านการมีจิตสาธารณะ, ด้านความซื่อสัตย์, ด้านความคิดสร้างสรรค์, ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านความปลอดภัย) ตกอยู่ในจุดภาคที่ 2 แสดงว่าสภาพความต้องการจำเป็นของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีสภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

อภิปรายผล

1. สภาพที่เป็นจริงของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของ

นักศึกษา สามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันและอดทน ด้านการใฝ่เรียนรู้ ด้านความประหยัด ด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านความปลอดภัย อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา โดยทั่วไปมักจะมุ่งเน้นเฉพาะทักษะฝีมือ (Hard Skills) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนทำงานได้ แต่ทักษะทางด้านอารมณ์ (Soft Skills) จะเป็นปัจจัยทำให้คนทำงานได้ดีขึ้นเพื่อจะสามารถนำไปประกอบอาชีพ Hard Skills และ Soft Skills จึงเป็นส่วนผสมที่สำคัญในการทำงานในยุคปัจจุบันของผู้ปฏิบัติงาน ดังคำกล่าวที่ว่า “Hard Skills หรือทักษะความรู้ทางวิชาชีพทำให้คุณได้รับการพิจารณาจากองค์กรในการเรียกสัมภาษณ์แต่ Soft Skills จะทำให้คุณได้งานและรักษาตำแหน่งงานของคุณไว้ได้” (พลกริฑ คอนซิลแทนท์, 2564) Hard Skills หรือทักษะความรู้ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงาน หลายทักษะมีส่วนช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมมีเครื่องมือที่ทันสมัย การมีความรู้ในการใช้เครื่องมือเหล่านั้นยังทำให้เกิดการทำงานที่เต็มศักยภาพยิ่งขึ้น ส่วนทักษะทางด้านอารมณ์ (Soft Skills) เป็นนิสัยหรือพฤติกรรมในการทำงานซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของแรงงานที่สถานประกอบการต้องการแต่มักจะถูกละเลย ขาดการปลูกฝังและพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาคนในเชิงคุณธรรมจริยธรรมให้มากพอ ๆ กับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ โดยแรงงานมืออาชีพที่สถานประกอบการมีความต้องการนั้นจะต้องมีทักษะทางวิชาชีพ มีความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา บริหารจัดการเวลาได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับงานและองค์กร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขยัน อดทน มีความสนใจ ใฝ่รู้ กระตือรือร้นที่จะทำงานและสามารถทำงานเป็นทีมได้ (บุญสืบ โพธิ์ศรี และคณะ, 2559)

2. สภาพความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระบบทวิภาคี เขตระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จากการวิเคราะห์เมทริกซ์ พบว่า สภาพความต้องการจำเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันและอดทน และด้านการใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง นั้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานิสัยอุตสาหกรรมทั้ง 4 ด้านนี้ก่อนเป็นอันดับแรก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับสถานประกอบการจำนวนมากที่ได้สะท้อนปัญหาคุณภาพ คุณลักษณะและทัศนคติในการทำงานของแรงงานที่ลดทอนประสิทธิภาพในการทำงานส่งผลต่อผลผลิตของสถานประกอบการ อาทิ ขาดความรับผิดชอบ ขาดความมุ่งมั่นอดทนในการทำงาน ขาดระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา มีแนวโน้มที่จะพบปัญหาด้านคุณลักษณะของแรงงานที่ต้องการคล้ายคลึงกัน โดยความคาดหวังทางด้านทักษะอาชีพของสถานประกอบการต่อแรงงานในอนาคตที่จะรับเข้าทำงานหรือลักษณะอัน

พึงประสงค์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการ คือ มีทัศนคติที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ แรงจูงใจที่จะทำงานสำเร็จ คิดเชิงบวก มีคุณธรรม และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการทำงาน เช่น ความรู้เกี่ยวกับงาน ทักษะอาชีพ และการพัฒนาทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง มีนิสัยอุตสาหกรรม ความมีวินัย นิยมมุ่งเน้นคุณภาพของงาน (สุวิมล ว่องวานิช, 2558); (วิสุทธิ จิราธิยุต, 2552) อีกทั้งคนไทยในทุกช่วงวัยยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศมาเลเซีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ที่ทำการศึกษาระดับประกอบของทักษะการจ้างงานที่นายจ้างภาคอุตสาหกรรมต้องการ พบว่าสิ่งที่นายจ้างต้องการ ได้แก่ ความร่วมมือกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น ส่งผลให้เห็นถึงอนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า พ.ศ. 2554 - 2564 ควรมีแนวโน้มในการพัฒนาด้านคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ ทักษะชีวิต นิสัยอุตสาหกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560); (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554); (Hodges, D. & Burchell, N., 2003)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพที่เป็นจริงของนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสภาพความต้องการจำเป็นของนิสัยอุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันและอดทน และด้านการใฝ่เรียนรู้ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป 1) ควรเพิ่มการวิจัยกับนักศึกษาในสาขาวิชา ประเภทวิชา และสังกัดอื่น ๆ เพื่อหาคุณลักษณะนิสัยอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อการยอมรับของสถานประกอบการและเปรียบเทียบนิสัยอุตสาหกรรมของนักศึกษาในสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาในภาพรวมของทั้งประเทศ และได้หาทางแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม 2) สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างนิสัยอุตสาหกรรม สำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์การวิชาชีพ หรือจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ เช่น การพัฒนาหลักสูตรเดิม หรือเพิ่มเติมปรับปรุงแผนการฝึก การจัดกิจกรรมการสร้างเสริมนิสัยอุตสาหกรรมให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว. (2561). ช่องว่างทักษะกับนโยบายที่มีต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ ไทย. เรียกใช้เมื่อ 19 กันยายน 2561 จาก http://www.econ.tu.ac.th/symposium40/paper/00_3_Symposium40-เกียรตินันต์.pdf
- ชัยพลกษ์ เสรีรักษ์. (2555). ปัญหาแรงงานไทย. เรียกใช้เมื่อ 24 พฤษภาคม 2562 จาก <http://www.dailynews.co.th/content/edu/22515>
- ณัฐพงษ์ ไตมัน. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบนิสัยอุตสาหกรรม สำหรับนักศึกษาครู ศาสตร์อุตสาหกรรมเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 30(105), 82-88.
- ดวงนภา มกรานุกัษ์. (2554). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554 - 2564). ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญสืบ โพธิ์ศรี และคณะ. (2559). การบริหารหลักสูตรเพื่อสร้างคุณลักษณะแรงงานฝีมืออาชีพ ในระดับอาชีวศึกษา. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 9(1), 1268-1287.
- พละกริต คอนซัลแทนท์. (2564). เรื่อง Soft Skills คืออะไร? เรียกใช้เมื่อ 3 ธันวาคม 2564 จาก <https://www.palagrit.com/what-is-soft-skills/>
- วิสุทธิ์ จิราธิตุ. (2552). คุณสมบัติอันพึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาสำหรับการทำงานใน ภาคอุตสาหกรรม. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการอาชีวศึกษาไทยภายในปี 2030. กรุงเทพมหานคร: กรมอาชีวศึกษา.
- ศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ. (2562). ฐานข้อมูลแรงงานและประมาณการความต้องการแรงงาน ของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก. เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2562 จาก <http://nlic.mol.go.th/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560 - 2579). เรียกใช้เมื่อ 19 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1540>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Hodges, D. & Burchell, N. (2003). Business graduate competencies: Employers' views on importance and performance. Asia-Pacific Journal of Cooperative Education, 4(2), 16-22.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610